

učni načrt krške šole), obrtni, trgovski itd. Ta načrt so morali in so ga tudi izdelali v Krškem pod vodstvom okrajnega šolskega nadzornika že kmalu po izišlem ukazu in so ga instančnim potom predložili ministrstvu v odobrenje.

Pri izdelovanju tega »načrta« so vzeli za podlago splošni normativni ministrski načrt iz l. 1874., samo da so se pri nekaterih predmetih (osebito pri prirodopisu) ozirali na kmetijstvo in da so slovenščini kot predmetu odkazali v 1. in 2. razredu po 3 ure, v 3. pa po 2 uri na teden. Načrt je bil spisane seveda v nemškem jeziku, toda tvarina za slovenski jezik je v njem navedena s slovenskim tekstom, ne da bi se bile te slovenske besede tudi po nemško tolmačile.

Ta učni načrt je potoval v dveh izvodih na ministrstvo, a nazaj ni prišel nobeden. Šele zaradi moledovanja je ravnateljstvo l. 1885. dobilo toliko naznanilo, v kolikor in v čem je ministrstvo izpremenilo predloženi učni načrt. Teh dobrih in potrebnih izprememb, ki pa sicer tudi niso bile načelne važnosti, je bilo ravnateljstvo veselo. Ali kaj bi mu bile kasnile te izpremembe, ko od predloženih dveh originalov ni niti eden nazaj priromal, če ne bi imelo ravnateljstvo koncepta doma!

Na podlagi ministrskih izprememb je ravnatelj popravil koncept in ga takoj poslal v tiskarno, da je bil v letnem poročilu istega leta v prvič natisnjen, čez kakih 10 let v šolskem letnem poročilu v drugič in lani na enak način in še posebej vtretjič.

Zakaj pa to pripovedujemo? V teku 27 let je vse polno šolskih nadzornikov — okrajnih, deželnih, slovenskih, nemških — nadzorovalo meščansko šolo. Vsi so se, kar je čisto naravno, zanimali za učni načrt, a nihče se ni in se ni mogel nad tem načrtom izpotikati. Samo v najnovejšem času se je našel nadzornik, ki je učni načrt tolmačil nekako tako: »Če je tekst za slovensko tvarino slovenski, je gotovo tudi učni jezik v slovenski uri slovenski. Kako se pa nemški otroci uče slovenščine? Aha, nemškim otrokom se godi krivica?! —« Čeravno so mu razjasnili, da nemških otrok ni, mu menda vendar ni šlo v glavo, da bi bilo ministrstvo potrdilo obstoječi učni načrt. Vkljub temu, da je bil ta že dvakrat (in zdaj vtretjič) natisnjen, je zahteval nadzornik od ravnatelja original učnega načrta. Ravnatelj pa originala ni bil sam nikoli izdelal, ni nikoli potrjenega v roke dobil od svojih višjih ter ga torej ni imel in ga tudi izgubiti ni mogel. Vkljub temu so mu ta dozdevni nedostatek očitali, in dobil je ukaz, ki ga pa še potem niso preklicali, ko se je bil v svoji pritožbi opravičil tako, kakor smo to opisali.

Kako bi bolje uspevala krška meščanska šola.

Ko so leta 1878. slovesno otvorili meščansko šolo v Krškem ob navzočnosti naučnega ministra Stremayerja, je ta poudarjal v svojem govoru, da bodo na zavodu gojili tudi materni jezik učencev. Pri slavnosti je govoril tudi tedanji župan krški Vilj. Pfeifer. Meščanski šoli na ljubo so razširili ljudsko šolo v Krškem na 4 razrede in uvedli utrakvistični pouk, tako da so nemščino pričeli poučevati že v prvem razredu. Ali ker obiskuje to šolo le kakih 200 otrok, oziroma okolo 100 dečkov, ima meščanska šola od krške

ljudske šole premalo naraščaja, namreč le 15% do 22% na leto.

Večina učencev prihaja iz sosednih čisto slovenskih šol. Ljudski šolski prostori prazni, morajo sprejeti vsakega, da le malo pozna nemške črke. Da pri takih razmerah šola v jezikovnem oziru ne more stati na stališču meščanskih šol, je umevno. Tej težavni nalogi bi tudi ne bil kos tisti pruski učitelj, ki je nas Avstrijce premagal pri Kraljevem gradcu, čeprav bi poizkušal svojo umetnost z norimberškim lijem. Tak učitelj more pač mladini vtepati v glavo nemškega duha, ali znanosti ne. V prvem razredu more le tisti učitelj kaj opraviti, ki se poslužuje maternega jezika pri pouku, in tudi v višjih je treba večkrat kaj pojasniti s pomočjo slovenščine.

Ta šola bi se morala sploh postaviti na drugo, zdravjšo pedagoško podlago, to je utrakvistično. V prvem razredu bi morali večino predmetov poučevati v maternem jeziku, v drugem vsaj polovico, v tretjem pa bi že lahko učili večino predmetov v nemškem jeziku. Šola bi torej ostala v principu nemška in obdržala v smislu ustanove določene štipendije.

Tako preustrojiti šolo je že pred leti nameraval deželni odbor, in odbornik dr. Vošnjak je imel nalog pogajati se z rajnkim Hočevarjem. Toda ta je zadnja leta tako duševno opešal, da ni bil z njim nikak razgovor več mogoč, in tako je ostalo pri starem. Da je šola tako urejena, je delo tedanjega okrajnega glavarja Schönwettera. Hočevar je prvotno nameraval ustanoviti več ljudskih šol v krškem okraju, na katerih bi bila nemščina obligaten predmet. On kot sin kmetijskih staršev iz Velikih Lašč tudi ni bil nikdar kak pangerman, ampak kot star Kranjec vnet za nemščino. Bil je tudi ustanovnik »Slovenske Maticice«. Njegova soproga je meščanska hči iz Radovljice, ki sama pravi, da ni Nemka, ampak le »deutschgesinnt« (menda zato, ker je bilo časih tako bolj »nobel«). Bogastvo sta si pridobila z dacom, ki so ga pobirali v domači deželi, in ker šola vzdržuje slovenski krški okraj, ni pri tem zavodu udeležena nič tujega kapitala.

Sprememba v pedagoško-didaktičnem oziru je pa nujno potrebna, ako hoče šola res služiti namenu meščanskih šol. Prva prilika za preosnovo bo, ko prevzame dežela stroške za krško meščansko šolo.

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Iz »Društva za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani.« Koncertni odsek je imel 14. t. m. svojo prvo sejo. Sklenil je, prirediti ob času zborovanja dež. skupščine v začetku septembra na čast udeležencem vrtno veselico na korist »Učit. konviktu« na vrtu hotela Ilirije. Za pevovodjo je bil izvoljen učitelj Pavel Gorjup. — Poznejše sklepe bomo vedno takoj priobčevali.

Vdovsko učiteljsko društvo. Nekateri člani »Vdovskega društva« še niso plačali letnine za leto 1905. Prosimo jih prav vljudno, da to čimprej store, ker bi sicer po § 10. društvenih pravil prenehali biti člani imenovanega društva, ako bi še v tekočem mesecu ne poslali svojih letnih prispevkov. Blagajnik.

Učiteljsko društvo radovljiškega okraja je zborovalo dne 4. t. m. na Jesenicah. G. predsednik A. Grčar pozdravi vse navzoče s toplimi besedami, posebno c. kr. okr. šol. nadzornika g. F. Kalingerja in iz Škofje Loke došle gg. tovariše. Za tem se je vršila volitev predsednika in odbora.